

Hromádka Josef

naroz. 28. ledna 1820 v Nových Zámčích u Bučovic. 11. června 1844 byl v Litenčicích sezdán s Annou Šponarovou, naroz. 17. ledna 1818 ve Cvrčovicích. Zemřel 8. dubna 1900 v Litenčicích. To jsou data, která nás zajímají u tohoto dosud nedoceneného řezbáře, malíře a pozlacovače (na svých papírech měl natištěno: zlatozdobník). Podle rodinné tradice Josef Hromádka, jehož se ujal kaplan v Nových Zámčích, jevil už v mládí výtvarné nadání. Plně je rozvinul až v Litenčicích. Zdá se, že se sem přizpůsobil. Aspoň jsem před rokem jeho svatby nenašel žádný doklad o jeho pracích. Čirou náhodou jsem totiž získal řadu Hromádkových návrhů oltářů, křtitelnic, kazatelen, kostelního nábytku a atpod. Téměř každý list je datován a podepsán. A nejstarší mezi těmito doklady Hromádkovy činnosti je návrh oltáře pro starý kostel v Ratajích, datovaný 16. srpna 1844. Původně tento oltář měl být postaven v Újezdě, ale podle tužkové poznámky na listě byl postaven v Ratajích. A skutečně jsem na ratajské faře našel starý, velmi špatně restaurovaný obraz, který se shoduje s obrazem, který má Hromádka na svém nákresu oltáře, s obrazem, který asi také sám namaloval. Aspoň způsob práce připomíná ostatní Hromádkovy práce. Hromádka totiž do kostelů nedodával jen zmíněné věci, maloval pro ně i obrazy. Zatím jsem zjistil v kostelích na našem okrese tyto jeho obrazy: Loučení sv. Petra a Pavla v kostele v Těšňovicích (sign. 6. 10. 1854), Panna Marie s Ježíškem a vedle nich sv. Jáchym a sv. Anna, v kostele v Prasklicích (3. 6. 1854), Sv. Josef, v kostele v Litenčicích (18. 9. 1857), Panna Maria Růžencová v kostele v Roštíně (25. 1. 1866), Sv. Jiří (1867), Blah. Jan Sarkander (dole na obraze je text : H. Joh. Sarkander, gewesen zu Zdounek Pfarrer 1614) a P. Maria (oba 1878) - všechny tři v kostele ve Zlámance, menší obraz Sv. Rodina v kostele v Pravčicích (30. 6. 1880), Kristus pod křížem v kostele v Morkovicích (31. 10. 1883), Loučení sv. Petra a Pavla (4. 5. 87 poslední číslice je zakryta rámem, ale podle čárky, která není přikryta, usuzuji, že je to 7) a Křížová cesta v Litenčicích. Tématicky jsou nejzajímavější obrazy Loučení sv. Petra a Pavla. Na nich Hromádka téměř nezměnil figury obou světců, kteří se dotýkají čelem a částí tváře, ale hodně měnil figury ostatní. Na pozdějších obrazech jsou postavy světců více zdůrazněny a kat, který drží kříž, a voják s mečem jsou posunuti do pozadí a také barevně méně zdůrazněni než na obraze ratajském. Obraz v Litenčicích je kopií obrazu původního, který je dnes v Moravském umělecko-průmyslovém museu v Brně. V tomto oboru své činnosti byl Hromádka jistě samoukem. Na obrazech z rozpětí čtyřiceti let je vidět, jak se zdokonaloval technicky i výrazově. Wolný se o Hromádkovi zmiňuje několikrát (B. III. 508, IV. 23, O. II. 337, 347, III. 409, 458). Křestní jméno neuvádí vždy správně: jednou uvádí N. Hromádka, jednou A. Hromádka, a jindy správně Josef. Že ale myslí vždy na téhož autora je zřejmé z toho, že o něm píše jako o občanu litenčickém. Wolný dvakrát mluví o Hromádkovi jako o autodidaktovi. Jak došel k závěru, že Hromádka byl autodidaktem, je dnes těžko říci. Ale tento údaj Wolného je nutné opravit poukazem na to, že Hromádkovy nákresy mluví proti jeho soudu. Naopak: podle nich soudím, že Hromádka byl vyučen řezbářství u nějakého velmi dobrého mistra, a podle toho, že hodně svých nákresů podepisoval německy (možná, že pro úřední potřebu - byly předkládány dohlédacímu úřadu k schválení), soudím, že se asi učil ve Vídni (Wien). Je nesporné, že své řemeslo ovládal dokonale. Jeho výkresy jsou přesné, technicky dokonalé a jsou nesporným dokladem odborného školení. Hromádka byl zřejmě jedním z těch starých řemeslnických mistrů, kteří šedou automatickou denní práci si dovedli zpříjemnit prací skutečně tvůrčí. Uvádím nyní řadu Hromádkových prací, jak je mám doloženy nákresy nebo poznámkou u Wolného: oltář v Ratajích (1844), kazatelna v Bílovicích, svatostánek a dva andělé ve Velkém Ořechemě (1845), kazatelna ve Vlachovicích, návrh oltáře pro Halenkov (1846), oltář s obrazem ve Straném (1848), tři oltáře v Roštíně (1849), oltář v kapli v Prasklicích (1851, dnes v kostele jako oltář boční), kazatelna ve Chvalkovicích (1851), Boží hrob v Litenčicích (1851, nyní už zrušen), oltář s obrazem v Komně a v Chvalkovicích (1852), zhotovení oltáře v Halenkově (1854), svatostánek a dva andělé v Letovicích (1855), gotický oltář pro neznámé místo, kazatelna v Pivíně, oltář s portálem v Křížanovicích (1856), hlavní oltář v Uher. Brodě, oltář v Nezdenicích (1857), kazatelna v Uh. Brodě (1858), oltář s obrazem v Novém Hrozenkově (1861), svatostánek s anděli v Žechově (1862), oltář v Rudslavicích (1865), oltář P. Marie Růžencové v Litenčicích (1866), oltář v Březnici u Zlína, oltář s obrazem sv. Cyrila a Metoděje pro neznámé místo (1869), oltář a kazatelna pro neznámé místo (1870), kazatelna v Těšňovicích (1871), oltář s obrazem sv. Anny pro neznámé místo (1872), návrh na hlavní oltář v Litenčicích (1874), oltář s obrazem sv. Anny v Bohuslavicích (1874), svatostánek s anděli pro Holešov (1875), oltář pro neznámé místo s obrazem nějaké mučednice, přijímané P. Marií a Ježíškem v nebi, svatostánek s anděli v Bystřici p. H. (1876), návrh na kazatelnu v Bílavsku, oltář ve Zlámance (1877), návrh na kazatelnu v Bílavsku (1880), svatostánek v Malenovicích (1882), oltář s obrazem P. Marie Růžencové v Nové Vsi (1882), kazatelny v Nové Vsi a Litenčicích (1883), oltář ve Hvozdné, návrh božího hrobu pro neznámé místo (1884), oltář s obrazem ve Velké Blatnici (1888), kazatelna ve Střílkách (1890). Kromě těchto jeho prací znám návrhy na oltáře, mnohdy i s obrazy, jejichž rok vzniku a místo určení není známo. Charakteristickým znakem Hromádkových oltářů jsou postavy dvou klečících, okřídlených andělů: jeden z nich má ruce sepjaté, druhý zkřížené na prsou. Tyto anděly udělal Hromádka téměř na každý nový oltář. Hromádkův krásný oltář v Litenčicích je kopií původního oltáře z 20. - 30. let 18. stol., který je dnes v Moravském umělecko-průmyslovém museu v Brně (inv. čís. 6352). Oltář i starý obraz jsou popsány v publikaci Julia Leischinga Das Erzherzog Rainer - Museum für Kunst und Gewerbe in Brünn, tab. 3, Wien 1913, Verlag Anton Schroll.

Páleníček Ludvík: Výtvarné umění na Kroměřížsku a Zdounecku, Kroměříž, str. 38, 1940

